

การศึกษาตามความสามารถกับการปฏิรูปการศึกษา

(COMPETENCY-BASED EDUCATION AND EDUCATION REFORM)

ดร. ชัชวรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2563

กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาตลอดจนทิศทางและภารกิจที่เป็นไปได้สำหรับการปฏิรูปการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 เป็นเป้าหมายความสำเร็จทางเศรษฐกิจของสังคมที่อาจมาจากปัจจัยหลายประการ แต่ที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าคุณภาพของระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญ...เกริ่นนำไว้อย่างนี้เพราะมีเจตนารมณ์ที่จะเขียนถึงการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่ด้วยระบบการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based System) และการพัฒนาหลักสูตรความสามารถ (Competency-Based Curriculum) โดยเฉพาะประเด็นหลังที่ประเทศเรามีการกระพือโหมเสียงจนดูเหมือนว่าการศึกษาตามความสามารถให้ความสำคัญกับหลักสูตรจนลืมนึกถึงตัวระบบการศึกษาตามความสามารถที่จะต้องมีการกำหนดขึ้นมาก่อนเพื่อใช้เป็นกรอบใหญ่ที่ครอบคลุมระบบการศึกษาตามความสามารถทั้งหมด ซึ่งถ้าเปรียบก็ดูเหมือนว่าเราให้ความสำคัญกับการสร้างตัวขับเคลื่อน (คือหลักสูตร= คนขับ) มากกว่าการสร้างระบบ (คือ ระบบ=ตัวรถหรือเรือ) ...ข้อเขียนตอนนี้จึงจะเสนอข้อคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามความสามารถว่า ควรจะดำเนินการในประเด็นใด และทิศทางที่กำลังมุ่งไปนั้นจะมีหนทางให้ถึงฟากฝั่งได้หรือไม่หรือจะว่ไปจนถึงกลางน้ำแล้วจึงค่อยคิดถึงเรือและพาย..มาดูกัน และในตอนสุดท้ายขอฝากคำถามที่คิดว่าหลายๆคน คงอยากรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามความสามารถขององค์กรหลักทางการศึกษาว่า แต่ละประเด็นคำถามมีคำตอบให้พอเข้าใจได้บ้างหรืออย่างไร.....

มุมมองแรก พื้นฐานปรัชญาการศึกษาตามความสามารถ (Philosophy of Competency-Based Education)

การจัดการศึกษาตามความสามารถ (CBE) ก่อตั้งขึ้นจากเหตุผลทางการศึกษาที่มาจากปรัชญาการศึกษาที่รู้จักกันในชื่อ ปรัชญาประสบการณ์นิยม (Experimentalism) ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับโลกและจักรวาลที่เชื่อว่าเป็น “โลกแห่งประสบการณ์” (The World of Experience) และมีแนวคิดสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ความรู้ที่แท้จริง คือ “สิ่งที่นำมาปฏิบัติในชีวิตอย่างได้ผล” (Truth as what works) ส่วนที่สอง ความดี หรือจริยธรรม เชื่อว่า “จริยธรรมเป็นการกระทำที่สังคมส่วนรวมเห็นชอบ และยอมรับว่าถูกต้อง” ส่วนที่สาม ความงาม หรือสุนทรียภาพ เชื่อว่า “สุนทรียะ เป็นไปตามค่านิยมของคนส่วนมาก”

หลักสูตรความสามารถ (Competency-Based Curriculum : CBC) มีวัตถุประสงค์ คือ การเตรียมบุคคลสำหรับความท้าทายโลกในอนาคต ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตและทำงานในโลกความจริง มีนักปรัชญาสำคัญหลายคนได้นำแนวคิดของปรัชญานี้ไปเผยแพร่ในการจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกาและได้เรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น William James เรียกปรัชญานี้ว่า

Pragmatism, Charles Pierce เรียกปรัชญานี้ว่า Instrumentalism และ John Dewey เรียกปรัชญานี้ว่า Experimentalism

ดังนั้น การจัดการศึกษาตามความสามารถจึงต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการ การศึกษาตามความสามารถ 5 ประการ คือ ในแง่ของปรัชญาต้องมีการจัดให้มีระบบการศึกษาตาม ความสามารถ (Competency-Based System) ขึ้นมาก่อน และดำเนินการตามแนวคิดปรัชญา 3 ส่วน คือ กำหนด “สิ่งที่นำมาปฏิบัติในชีวิตอย่างได้ผล” กำหนดกรอบ “จริยธรรมเป็นการกระทำที่สังคมส่วนรวม เห็นชอบ และยอมรับว่าถูกต้อง” กำหนดความงาม “สุนทรียะ เพื่อเป็นไปตามค่านิยมของคนส่วนมาก” นั่นก็ คือ การกำหนดความสามารถและกรอบความสามารถ ทั้ง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่สำคัญจำเป็นในการ ปฏิบัติหรือดำเนินชีวิต, กำหนดกรอบความสามารถทางจริยธรรมสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมร่วมกันและ กำหนดความงามหรือสุนทรียะที่สอดคล้องกับค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ในแง่ของหลักการ 5 ประการของการศึกษาตามความสามารถที่ต้องดำเนินงานตามได้แก่ 1.การ พัฒนาชุดทักษะ/ความสามารถของผู้เรียนก่อน 2.การพัฒนาเนื้อหาตามความเชี่ยวชาญ 3.การกำหนด วัตถุประสงค์การเรียนรู้เฉพาะ 4. การสนับสนุนการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และ 5.การใช้การ ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางความสามารถ จึงควรกำหนดระบบ การศึกษาตามความสามารถ (สร้างรถหรือเรือก่อนเพื่อการเดินทางไปสู่เป้าหมาย)

สำหรับหลักสูตรความสามารถ (Competency-Based Curriculum : CBC) เป็นตัวขับเคลื่อนระบบ การศึกษาตามความสามารถให้บรรลุ (คือ เป็นคนขับรถหรือเรือเพื่อนำผู้โดยสาร(ผู้เรียน) ไปถึงปลายทาง หรือขึ้นฝั่ง) การออกแบบหลักสูตรจึงต้องมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาและหลักการการศึกษาตาม ความสามารถ 5 ประการ มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน โดยนำความสามารถของผู้เรียนมา กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ก่อนแล้วจึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร CBC

สรุป : มุมมองแรกสนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาตามความสามารถก่อนการพัฒนา หลักสูตร CBC

มุมมองที่สอง นิยามการทำงานของการศึกษาความสามารถที่มีคุณภาพสูง (Definition of Competency-Based Education ,2011)

ในปี ค.ศ. 2011 มีนักนวัตกรรม 100 คน ด้านการศึกษาความสามารถได้มาการประชุมรวมกันเป็น ครั้งแรกและได้ร่วมกำหนด นิยามการทำงานของการศึกษาความสามารถที่มีคุณภาพสูง (High-quality competency education) 5 ประการ ที่เสนอไว้ข้างต้น ซึ่งประการไหนจะสอดคล้องกับหลักการข้อใด ก็ลอง เที่ยบเคียงดูครับ ประกอบด้วย

» Students advance upon demonstrated mastery. By advancing upon demonstrated mastery rather than on seat time, students are more engaged and motivated, and educators can direct their efforts to where students need the most help.

» Competencies include explicit, measurable, transferable learning objectives that empower students. With clear, transparent learning objectives, students have greater ownership over their education.

» Assessment is meaningful and a positive learning experience for students. New systems of assessments give students real-time information on their progress and provide the opportunity to show evidence of higher order skills, whenever they are ready, rather than at set points in time during the school year.

» Students receive timely, differentiated support based on their individual learning needs. Students receive the supports and flexibility they need, when they need them, to learn, thrive and master the competencies they will need to succeed.

» Learning outcomes emphasize competencies that include application and creation of knowledge, along with the development of important skills and dispositions. Personalized, competency-based learning models meet each student where they are to build the knowledge, skills and abilities they will need to succeed in postsecondary education, in an ever-changing workplace and in civic life.

จากหลักการ 5 ประการดังกล่าว ระบบการศึกษาตามความสามารถ ในภาพรวมจึงประกอบด้วย

ระยะ	หลักการศึกษิตตามความสามารถ	การดำเนินงานย่อย
ระยะที่ 1	1.การพัฒนาชุดทักษะ/ความสามารถของผู้เรียน (Competency Model Development)	1.1 กำหนดความสามารถ
		1.2 กำหนดโมเดลความสามารถ
		1.3 กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (LO)
ระยะที่ 2	2.การพัฒนาเนื้อหาตามความเชี่ยวชาญ เฉพาะ	2.1 การพัฒนาหลักสูตร CBC**
		2.2 การกำหนดเนื้อหาตามความสามารถ
	3.การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามความสามารถ
		3.2 การกำหนดผลลัพธ์ความสามารถ
	4. การสนับสนุนการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน	4.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ (SD Plan)
		4.2 การจัดทำแผนการสอน (TP Plan)
		4.3 การกำหนดกิจกรรมการสอนการเรียนรู้
ระยะที่ 3	5.การใช้การประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.4 การพัฒนาระบบสนับสนุน
		5.1 การพัฒนาระบบการประเมินผล (Competency Assessment Model)
		5.2 การจัดทำ Competency Mapping & Learning Outcome)
		5.2 การประเมินคัดกรอง (Prior Learning)
		5.3 การประเมินเชิงรูปแบบ (Formative Assessment)
5.4 การประเมินผลสรุป (Summative Assessment)		

สรุป : มุมมองที่สอง สนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถก่อนการพัฒนาหลักสูตร CBC

มุมมองที่สาม คุณสมบัติที่โดดเด่นของการศึกษาตามความสามารถ

คุณสมบัติที่โดดเด่นทั่วไป

1. การจัดการศึกษาตามความสามารถ เป็นสิ่งท้าทายในการตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีช่องว่างในทักษะที่มีอยู่ก่อนเข้ารับการศึกษา ดังนั้น ระบบ CBE จึงต้องมีการจัดการกับความสามารถโดยตรง เพื่อให้คะแนนตามความเชี่ยวชาญที่ผู้เรียนมีอยู่จริง

2. การศึกษาตามความสามารถเป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ทางวิชาการ, พัฒนาความเชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้กับปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง รวมทั้งสร้างทักษะในการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อความสำเร็จในอนาคต

3. โรงเรียน/สถานศึกษา ต้องกำหนดรูปแบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อนักเรียนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น โครงสร้างการศึกษาตามความสามารถจึงต้องได้รับการออกแบบมาเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีความสามารถจริงเพื่อให้พวกเขาตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองมั่นใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่พวกเขาต้องการเมื่อก้าวไปสู่การสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติที่โดดเด่นของระบบการศึกษาตามความสามารถ 10 ประการ

1. ผลลัพธ์ความสำเร็จของนักเรียน ได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนสถานศึกษา

วิทยาลัย ฯลฯ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม
จัดลำดับความสำคัญและวัดผลทักษะทาง
วิชาการอย่างแคบ โดยมักจะจัดลำดับ
ความสำคัญในระดับล่างของอนุกรมวิธาน
ของบลูม (Bloom Taxonomy)

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. สร้างจุดเน้นให้แน่ใจว่านักเรียนสามารถใช้ความรู้และทักษะทางวิชาการกับบริบทใหม่ ๆ และกลายเป็นนักแก้ปัญหาที่เชี่ยวชาญและผู้เรียนอิสระ
2. เขตการศึกษาและโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามความสามารถต้อง
  - 2.1 สร้างความสอดคล้องระหว่างความรู้ทางวิชาการ ทักษะที่สามารถถ่ายทอดได้ และความสามารถของนักเรียนในการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 2.2 ออกแบบวัฒนธรรมและโครงสร้างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาหน่วยงานของนักเรียนให้สามารถสร้างความรู้ทางวิชาการพื้นฐานและดึงคุณนักเรียนในการเรียนรู้เชิงลึกที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง

2. เขตการศึกษาและโรงเรียน ต้องให้คำมั่นสัญญาที่จะรับผิดชอบต่อนักเรียนทุกคนให้ได้เรียนรู้และบรรลุความคาดหวังในการเรียนรู้

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม
เขตการศึกษาและโรงเรียนมีภารกิจที่
มุ่งหวังที่จะบรรลุ “ความสำเร็จสำหรับทุกคน” และหลายแห่งยังคงรักษาแนวปฏิบัติที่เป็นระบบซึ่งส่งผลโดยตรงต่อช่องว่างในโอกาสและผลการเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

- เขตการศึกษาและโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามความสามารถ จะท้าทายแนวทางปฏิบัติเหล่านี้ในเชิงรุก จะวางระบบและโครงสร้างทางเลือกที่ส่งเสริมความสำเร็จสำหรับผู้เรียนทุกคน โดย
1. แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริงและโปร่งใส
  2. พบนักเรียนในทุกที่และสร้างความมั่นใจว่าพวกเขามีความเชี่ยวชาญใน

เช่น

โรงเรียนใช้วิธีการให้คะแนนที่ปิดบัง และปกปิดระดับการเรียนรู้จริงของนักเรียน ไม่มีข้อมูลที่เป็นต้องปรับปรุงนักเรียน โรงเรียนไม่สามารถสนับสนุนนักเรียนจัดการกับช่องว่างที่สำคัญในด้านความรู้และทักษะ ทำให้นักเรียนจะมีภาระมากขึ้นจากช่องว่างการเรียนรู้ที่สะสมและขยายออกไปตามกาลเวลา

เนื้อหาหลัก

3. มีความยืดหยุ่นในการใช้เวลา ทรัพยากร และการสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะก้าวไปสู่ความสำเร็จต่อไป
4. แสดงความมุ่งมั่นในการเรียนรู้สำหรับทุกคนที่ต้องการ
5. เขตการศึกษา, โรงเรียนและนักการศึกษา จะร่วมทำท่าย และช่วยกัน“ปลดปล่อย” สภาพของการศึกษาแบบเดิม และยอมรับความรับผิดชอบร่วมกัน มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและทำการปรับเปลี่ยนในรูปแบบที่กำหนด

3. เขตการศึกษาและโรงเรียนส่งเสริมสร้างศักยภาพวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ส่งเสริม วัฒนธรรมของโรงเรียนให้มีความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

1. มีแนวโน้มที่จะเน้นความเป็นระเบียบ ความปลอดภัย และผลสัมฤทธิ์สูง ถึงแม้ว่าความสำเร็จที่สูงจะเป็นมูลค่าร่วมกัน ระหว่างระบบที่อิงตามความสามารถและระบบดั้งเดิม แต่การตีความผลสัมฤทธิ์ก็แตกต่างกัน
2. โรงเรียนให้สิทธิ์แก่นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้น โดยการจัดอันดับและจัดเรียงนักเรียนตามเกรดเฉลี่ยหรือกลไกอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน
3. มักเน้นความเป็นระเบียบและการปฏิบัติตาม โดยแสดงให้เห็นในนโยบายวินัยของโรงเรียนที่กีดกันนักเรียน ส่งผลกระทบต่อนักเรียนอย่างไม่เป็นสัดส่วน และทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณไม่ได้อยู่ในกลุ่ม

4. นักเรียนได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนที่เหมาะสมและแตกต่างกัน

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

นักเรียนมักจะต้องล้มเหลว ก่อนที่จะได้รับการสนับสนุน หลายครั้งการ “สนับสนุน” เหล่านี้มาในรูปแบบของโอกาสในการเรียนรู้เชิงซ่อมเสริมที่ล่าช้ามานาน

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามความสามารถจะสร้างวัฒนธรรมที่เน้นการเติบโต มีการรวมและการเพิ่มขีดความสามารถสำหรับนักเรียนและผู้ใหญ่
2. ส่งเสริมวัฒนธรรมของระบบฐานความสามารถที่มีรากฐานมาจาก ศาสตร์การเรียนรู้ซึ่งเน้นการเพิ่มความปลอดภัย และความเป็นเจ้าของ
3. ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ และแรงจูงใจจากภายในและการปลุกฝังแรงจูงใจภายใน
4. เขตการศึกษาและ โรงเรียนส่งเสริมความคิดที่เติบโตในนักเรียนและผู้ใหญ่นักเรียนมีอำนาจที่จะเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของพวกเขา
5. โครงสร้างความเป็นผู้นำแบบกระจายช่วยให้นักการศึกษาสามารถตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน
6. ความเสมอภาคเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาตามความสามารถเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน ไม่ใช่เพียงบางส่วนของนักเรียน

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. โรงเรียนจะพัฒนาตารางเวลาและกลไกเพื่อให้ นักเรียนได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม ในขณะที่ผู้เรียนพยายามคืนรนกับแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้ตนเองสามารถเรียนรู้และสร้างความรู้และทักษะต่อไปได้
2. กำหนดรูปแบบการประเมินและข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพตามภารกิจการเรียนรู้ ที่เป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนนักเรียนให้เรียนรู้ก้าวหน้าและก้าวไปอย่างมีความหมาย

5. หลักการสอนที่ได้รับข้อมูลจากการวิจัยเน้นการพบปะของนักเรียน เพื่อให้รู้ว่าพวกเขาอยู่ที่ไหนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่แท้จริง

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม	ระบบการศึกษาตามความสามารถ
พยายามสร้างระบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกันและบูรณาการศาสตร์แห่งการเรียนรู้เข้ากับการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามระบบเหล่านี้จัดเรียงและสอนนักเรียนตามอายุ ไม่ใช่ตามความต้องการและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยไม่มีการติดตามจากนักการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนที่เน้นความสามารถจะเริ่มต้นด้วยแนวคิด “ พบปะนักเรียนเพื่อให้รู้ว่า ปัจจุบันพวกเขาอยู่ที่ไหน” 2. ออกแบบกลยุทธ์การเรียนการสอนสำหรับนักเรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการทักษะทางสังคมและอารมณ์และพื้นฐานทางวิชาการ 3. ใช้การประเมินการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนเหล่านี้เพื่อพิจารณาการสนับสนุนที่จะมีประสิทธิผลสูงสุดในการช่วยให้พวกเขาเรียนรู้และก้าวหน้า 4. มีการออกแบบการเรียนการสอนและการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและผู้ใหญ่มีพื้นฐานมาจากศาสตร์การเรียนรู้และพยายามที่จะฝังกลยุทธ์ความเสมอภาค เช่น แนวทางที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมและการออกแบบสากลเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจหลักของการเรียนการสอน การช่วยให้เด็กนักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมักเรียกกันว่าหน่วยงานของนักเรียนมีรากฐานมาจากศาสตร์แห่งการเรียนรู้และหนึ่งในผลลัพธ์ความสำเร็จของนักเรียน

6. การประเมินจะฝังอยู่ในวงจรการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized Learning) และสอดคล้องกับผลลัพธ์รวมถึงการถ่ายทอดความรู้และทักษะ

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม	ระบบการศึกษาตามความสามารถ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความสำคัญอย่างมากกับการประเมินแบบสรุป โดยส่วนใหญ่เน้นส่วนล่างของอนุกรมวิธานของ Bloom ได้แก่ การท่องจำ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ 2. นักเรียนทุกคนจะได้รับการประเมินระดับชั้นในเวลาเดียวกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ การประเมินเชิงรูปแบบ ฝังลึกอยู่ในวงจรของการเรียนรู้เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเป็นแนวทางในการเรียนรู้แบบมีอาชีพ 2. นักเรียนได้รับการฝึกฝนหรือแก้ไขเมื่อมีความเชี่ยวชาญ “ ยังไม่ถึง” จนกว่าจะถึงระดับประสิทธิภาพที่กำหนด โดยทั่วไปซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในความสามารถในการเรียนรู้ 3. นักเรียนจะได้รับพลังและมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินการเรียนรู้ที่โปร่งใส ทันเวลา ดึงหลักฐานจากหลายแหล่ง และสื่อสารความคืบหน้าให้ผู้เรียนทราบ

7. มีการจัดวางกลไกเพื่อให้แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกันในความคาดหวังของความรู้และทักษะที่มีความหมาย

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม	ระบบการศึกษาตามความสามารถ
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความแปรปรวนของระบบแบบเดิม นั่นคือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญระดับใดที่กำหนดไว้และวิธีการให้คะแนนงานของนักเรียน จะแตกต่างกันไปตามเขตพื้นที่ โรงเรียนและแม้กระทั่งภายในห้องเรียน ผลที่ได้คือ นักเรียนมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาตามความสามารถ จะมีคำถามว่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนได้เรียนรู้? เราไม่สามารถมั่นใจได้ว่านักเรียนกำลังพัฒนาความรู้และทักษะที่ต้องการจริงๆ หากเราไม่มั่นใจว่าเรารู้วิธีวัดความรู้และทักษะเหล่านั้นหรือการศึกษาในระบบวัดผลในลักษณะเดียวกัน 2. กระบวนการกลั่นกรองทำให้ครูมีความคาดหวังและเข้าใจมาตรฐานร่วมกันในการทำงานเดียวกันครูจะสอบเทียบเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาประเมินหลักฐานการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

2. ความแปรปรวนยังเป็นปัญหาเนื่องจากมีความอ่อนไหวอย่างมากต่อความล่าช้า: เมื่อครูและผู้นำมือคติของตนเอง ซึ่งเป็นผู้ชี้ขาดขั้นสุดท้ายในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันของนักเรียนที่เป็นไปโดยเจตนาหรือไม่ตั้งใจ

3. การสร้างความเชื่อมั่นในโรงเรียนเติบโตขึ้น และความเท่าเทียมจะก้าวหน้าเมื่อนักเรียน ครูและครอบครัวได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือว่านักเรียนกำลังอยู่ที่ใดบนเส้นทางการเรียนรู้สู่การสำเร็จการศึกษา

8. โรงเรียนและเขตให้ความสำคัญกับความโปร่งใสโดยมีความคาดหวังที่ชัดเจนและเน้นในสิ่งที่จะเรียนรู้ระดับประสิทธิภาพสำหรับความเชี่ยวชาญและความก้าวหน้าของนักเรียน

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับความโปร่งใสและไม่ได้กำหนดความคาดหวังที่ชัดเจน

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. ความต่อเนื่องของการเรียนรู้ร่วมกันที่โปร่งใสรวมถึงมาตรฐานและความสามารถที่สะท้อนถึงผลลัพธ์ความสำเร็จของนักเรียน
2. สร้างความคาดหวังร่วมกันสำหรับสิ่งที่นักเรียนจะรู้และสามารถทำได้ในทุกระดับการปฏิบัติงาน
3. นักเรียนมีแรงบันดาลใจและมีพลังมากขึ้นเมื่อเป้าหมายการเรียนรู้และความคาดหวังในการเรียนรู้มีความชัดเจน และเมื่อพวกเขาเห็นว่าการเรียนรู้อะไรและแสดงความสามารถอย่างไร

9. กลยุทธ์ในการสื่อสารความก้าวหน้าสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และความสำเร็จของนักเรียน

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

1. นักเรียนจะได้รับรายงานเป็นระยะพร้อมเกรด A-F ตามคะแนนที่ได้
2. สำหรับงานมอบหมายแบบทดสอบและพฤติกรรม ครูมักจะมีระบบการให้คะแนนของตนเองซึ่งส่งผลให้มีการแปรปรวนในการพิจารณาผลสัมฤทธิ์
3. มีโอกาสน้อยสำหรับการแก้ไขซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวงจรการเรียนรู้และนักเรียนจะได้รับการจัดอันดับโดยใช้สถานะของผลการเรียน ปัญหาคือการรับความเสี่ยง ความล้มเหลวและการแก้ไขเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงและแท้จริง
5. ระบบการให้คะแนนแบบเดิมสร้างความไม่มั่นใจให้กับแง่มุมของการเรียนรู้เหล่านี้ เนื่องจากเป็นการลงโทษความล้มเหลว เกรดในระบบดั้งเดิมอาจแสดงถึงความรู้ แต่ไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงการเรียนรู้

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. ระบบการให้คะแนนมีรากฐานมาจากศาสตร์การเรียนรู้ ความล้มเหลวและความผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ความต่อเนื่องในการเรียนรู้ร่วมกันที่โปร่งใสเป็นหัวใจสำคัญสำหรับระบบการให้คะแนน
2. นักเรียนมีความชัดเจนในสิ่งที่พวกเขาต้องเรียนรู้ความสามารถว่าเป็นอย่างไร และวิธีที่พวกเขาสามารถแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้
3. ปัจจุบัน โรงเรียนหลายแห่งใช้การจัดลำดับตามมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชั้น โรงเรียนบางแห่งเริ่มใช้การให้คะแนนตามความสามารถที่สอดคล้องกับเส้นทางการเรียนรู้ส่วนบุคคล
4. นโยบายการวัดผลจะแยกพฤติกรรมและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตออกจากนักวิชาการเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเที่ยงธรรมโดยนักเรียนจะได้รับคำติชมและคำแนะนำที่มีประสิทธิภาพทั้งสองอย่าง
5. นักเรียนได้รับการคาดหวังและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการฝึกฝนและแก้ไขเพิ่มเติมจนกว่าพวกเขาจะสามารถแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญ

10. ผู้เรียนก้าวหน้าขึ้นอยู่กับการบรรลุความคาดหวังในการเรียนรู้ (ความเชี่ยวชาญ) ผ่านเส้นทางการเรียนรู้ส่วนบุคคล

ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

1. นักเรียนจะเข้าสู่ชุดเนื้อหาและระดับชั้นถัดไปไม่ว่าจะต้องใช้เวลามากขึ้นในการเรียนรู้เนื้อหา
2. นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมกับเนื้อหาในระดับชั้นไม่ว่าพวกเขาจะเข้าใจเนื้อหานั้นแล้วหรือไม่ก็ตาม
3. ใช้คู่มือการกำหนดข้อควรบอกครูให้ดำเนินการต่อไปตามหลักสูตร แม้ว่านักเรียนจะไม่ได้เรียนรู้สิ่งที่ต้องการก็ตาม

ระบบการศึกษาตามความสามารถ

1. ยอมรับว่านักเรียนอาจต้องใช้เวลามากขึ้นในการเรียนรู้แนวคิดและทักษะอย่างลึกซึ้ง
2. หากผู้เรียนมีช่องว่างในความเชี่ยวชาญอาจต้องใช้ลำดับการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้และทักษะที่จำเป็นทั้งหมด
3. มีการสนับสนุนด้านการสอนและเวลาเพิ่มเติมหากจำเป็นและนักเรียนจะก้าวหน้าเมื่อพร้อม ขึ้นอยู่กับโดเมนและเป้าหมายการเรียนรู้
4. นักเรียนอาจสามารถติดตามเส้นทางการเรียนรู้ส่วนบุคคลไปข้างหน้าแทนที่จะเป็นความก้าวหน้าเชิงเส้น
5. ระบบการศึกษาตามความสามารถ ช่วยให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างแท้จริงสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าและการได้รับเครดิตจากการแสดงออกถึงความรู้และทักษะ
6. ไม่มีขีดจำกัดเวลาในการเข้าชั้นเรียนหรือระยะเวลาในชั้นเรียน

สรุป : มุมมองที่สาม สนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาตามความสามารถก่อนการพัฒนา

หลักสูตร CBC

มุมมองที่สี่ ระบบการศึกษาตามความสามารถแตกต่างจากระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมอย่างไร

ผลการศึกษาของ CompetencyWorks ระบุความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการศึกษาตามความสามารถ

(Competency-Based Education) เทียบกับระบบการศึกษาแบบเดิม (Traditional /Standard-Based Education) สรุปได้โดยสังเขป ดังนี้

ด้าน	ข้อบกพร่องลิบประการของการศึกษาแบบดั้งเดิม	คุณสมบัติของการศึกษาตามความสามารถ	ตัวอย่างคุณภาพขั้นสูงของการศึกษาตามความสามารถ
วัฒนธรรม Culture	-เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและลำดับวัฒนธรรมของโรงเรียน ที่ขึ้นอยู่กระบบราชการ	-เสริมพลังวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่ครอบคลุม หน่วยงานที่มีคุณค่าสำหรับนักเรียนและผู้ใหญ่ที่เน้นความเป็นผู้นำแบบกระจาย	รวบรวม/ร่วมมือกับวัฒนธรรมที่ตอบสนอง ในทุกระดับของตำบล เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการปกครองโรงเรียน
	-ระบบ ลำดับชั้น บทบาทดั้งเดิมอยู่บนบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและพลวัตของอำนาจ	-ตระหนักถึงความปลอดภัยและการเป็นเจ้าของที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้	
การสนับสนุน Support	-สนับสนุนเป้าหมายนักเรียนเมื่อนักวิชาการ มีการระบุความต้องการเชิงพฤติกรรมที่	-มีสนับสนุน การออกแบบ เพื่อให้ทันเวลา และให้คำแนะนำที่แตกต่าง	-การสนับสนุนและให้คำแนะนำที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม
		-ให้เวลายืดหยุ่นทุกวันและเวลารับ	-จัดเตรียมเส้นทางวิชาการ

	มีนัยสำคัญข้างต้นหรือต่ำกว่า บรรทัดฐาน (เช่น การศึกษา พิเศษ, มีพรสวรรค์และมี ความสามารถ)	นักเรียน -มีการสนับสนุนเพิ่มเติมก่อนและหลัง ภาคการศึกษา	สำหรับนักเรียนที่ฝึกฝนและ จะสำเร็จการศึกษา จนถึง จบการศึกษา.
การเรียนการสอน Pedagogy	-นำเสนอหลักสูตรเดียว สำหรับนักเรียนทุกคนตาม อายุ -เน้นหลักสูตรที่ดำเนินการใน แต่ละปี -ล้มเหลวในการเรียนการ สอนภาคพื้นฐานตามศาสตร์ แห่งการเรียนรู้	-นำรูปแบบการเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์ มาใช้ -แจ้งหลักการสอนสำหรับ นักเรียนและผู้ใหญ่ เข้าสู่ การพิจารณาเส้นทางของนักเรียน -มีการออกแบบคำแนะนำเพิ่มขึ้น -แรงจูงใจความผูกพันและความ พยายามผ่านกลยุทธ์การวิจัย	คำแนะนำเหตุในความสัมพันธ์ ส่วนตัวและหลักสูตรเป็นไปโดย เจตนาตรวจสอบเพื่อจัดการกับ อคติและสร้างวัฒนธรรมแห่งการ รวมตัวกันรวมการออกแบบสากล สำหรับกลยุทธ์การเรียนรู้
การประเมิน Assessment	เน้นการประเมินตามวัตถุ ประสงค์ -สรุปผลการตรวจสอบในสิ่ง ที่นักเรียนรู้ การปฏิบัติ -กำหนดการประเมินแบบ เดียว กับทุกคนตามเวลาที่ กำหนดไว้ล่วงหน้าหรือท้าย หน่วยการเรียนรู้ -ทำการประเมินกับนักเรียน ทุกคนในเวลาเดียวกัน -กำหนดรูปแบบเนื้อหา เดียวกัน	-ระบุการประเมินไว้ในประวัติ การเรียนรู้ส่วนบุคคล และสอดคล้อง กับผลลัพธ์รวมถึงประวัติ การถ่ายทอดความรู้และทักษะ -ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ต่อไป และ เส้นทางการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ละบุคคล -แจ้งผลการเรียนรู้แก่นักการศึกษา มืออาชีพ -จัดแนวทางการประเมินผลด้วยความ คาดหวังว่านักเรียนจะมีความ สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะ ที่ ท้าทายต่อบริบทใหม่ ๆ	-รักษาความเข้มงวดและความ คาดหวังสูงสำหรับนักเรียนทุกคน -แสวงหาโอกาสที่กำลังดำเนินอยู่ เพื่อใช้หรือถ่ายโอนการเรียนรู้ -กำหนดเป้าหมายในบริบทใหม่ และแสดงหลักฐาน. -มีการฝึกสอนนักเรียนใน หน่วยของการเรียนรู้ที่จะสร้าง ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและ การทำงาน
ความน่าเชื่อถือ Reliability	-มีความแปรปรวนระดับสูง ในวิธีการของนักการศึกษา โรงเรียน และเขต -กำหนดความสามารถ นักเรียนตามมาตรฐานที่ แตกต่างกันภายในหลักสูตร โรงเรียน และเขต	-สร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องด้วยการ กำหนดความคาดหวังที่สม่ำเสมอ -ให้คำจำกัดความและความหมาย ความรู้และทักษะหลัก ที่ชัดเจน -สร้างระบบการตัดสินนักเรียนใน ระดับเชี่ยวชาญ ปานกลาง ช่วยให้ นักเรียนทุกคนมีมาตรฐานสูง -มีระบบที่สร้างความมั่นใจแนวปฏิบัติ ในการให้คะแนนสอบเทียบ	-สร้างระบบการกลั่นกรองและ กระบวนการสอบเทียบทั่ว โรงเรียนและข้ามเขต -ลดความแปรปรวนและความ แตกต่างตามระดับมาตรฐานที่ แตกต่างกันแก่นักเรียนและชุมชน

สรุป : มุมมองที่สนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาตามความสามารถก่อนการพัฒนา
หลักสูตร CBC

มุมมองที่ห้า หลักการออกแบบคุณภาพสิบหกประการ (Sixteen Quality Design Principles At A Glance)

การจัดการศึกษาตามความสามารถ ประกอบด้วยหลักการออกแบบคุณภาพของระบบ 16 ประการ คือ

หลักการวัตถุประสงค์และวัฒนธรรม	1. การขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์
	2. มุ่งมั่นสู่ความเสมอภาค
	3. รักษาวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม
	4. ส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติการเติบโต
หลักการออกแบบการเรียนการสอน	5. ปลุกฝังความเป็นผู้นำและกระจายอำนาจ
	6. การออกแบบโรงเรียนฐานและการสอนเกี่ยวกับศาสตร์การเรียนรู้
	7. กระตุ้นการกระทำของนักเรียนและความเป็นเจ้าของ
	8. การออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะระดับสูงอย่างเข้มงวด
หลักการออกแบบโครงสร้าง	9. สร้างความมั่นใจในการตอบสนอง
	10. แสวงหาความตั้งใจและการวางแนวทางที่ดี
	11. สร้างกลไกเพื่อให้แน่ใจว่ามีความสม่ำเสมอและเชื่อถือได้
	12. เพิ่มความโปร่งใสสูงสุด
	13. ลงทุนในฐานะนักการศึกษาในฐานะผู้เรียน
	14. เพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร
	15. พัฒนากระบวนการเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้ขององค์กร
	16. ก้าวหน้าเมื่อแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญ

สรุป : มุมมองที่ห้าสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถก่อนการพัฒนา

หลักสูตร CBC

ข้อเขียนที่นำเสนอทั้ง 5 มุมมอง ก็เพื่อให้เห็นว่า การจัดการศึกษาตามความสามารถ ไม่ได้เริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรความสามารถ (CBC) แต่ควรเริ่มจากการปฏิรูประบบการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education System) ที่ชัดเจนก่อน ทั้งนี้เพื่อจะทำให่มองเห็นความสัมพันธ์ในภาพรวมว่า จะปฏิรูประบบอื่นๆที่อยู่ภายใต้ระบบการศึกษาตามความสามารถอย่างไร เช่น ระบบหลักสูตรความสามารถ,ระบบการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา,ระบบการพัฒนาการเรียนรู้ความสามารถ และระบบการประเมินผลความสามารถ เป็นต้น

คำถามที่อยากได้คำตอบ

1.ประเด็นแรกขอถามว่า 1)จะสร้างระบบการศึกษาตามความสามารถ (รถหรือเรือ) ที่มีลักษณะอย่างไร 2)จะสร้างหลักสูตร (คนขับ) ที่มีคุณลักษณะอย่างไรที่สอดคล้องกับระบบข้อ 1 และ 3) ถ้าสร้าง

หลักสูตร (คนขับ) ก่อน โดยไม่มีที่มาจากความสามารถ จะได้หลักสูตรความสามารถอย่างไร แล้วจะให้คนขับไปขับอะไร..ถ้าไม่มีรถหรือเรือ.

2.มีแนวทางจัดการศึกษาตามความสามารถ ในหน่วยงาน สถานศึกษาอื่นในสังกัดอย่างไร เช่น มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา รวมถึงหน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดเอกชน (จุดเน้นของการศึกษาตามความสามารถมุ่งเน้นระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการพัฒนาประเทศ)

3.ระดับอาชีวศึกษา มีการดำเนินงานพัฒนาระบบการศึกษาตามความสามารถที่ตีमानานและเป็นแบบอย่างที่ดีมาก จะมีแนวทางพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดอย่างไรให้เป็นกำลังสนับสนุนภาคการผลิตและสถานประกอบการ ได้มากยิ่งขึ้น

4.มีแนวทางการขับเคลื่อนระบบการศึกษาความสามารถ ไปสู่จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอย่างไร? (จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เป็นกำลังขับเคลื่อนสำคัญที่จะทำให้ระบบการศึกษาแนวใหม่ไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหาร นักวิชาการ ครูอาจารย์ บุคลากรต่างๆ ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านนี้อย่างมากกว่าที่เป็นอยู่...มีแนวทางอย่างไร?

5.การดำเนินงานที่จะใช้หลักสูตร (ทราบว่าเป็นประมาณพฤษภาคม 2564) ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีความพร้อม จะเริ่มต้นระบบอย่างไร โดยเฉพาะระบบการคัดกรอง (Prior Learning) โรงเรียนหรือสถานศึกษาเหล่านั้น มีความพร้อมจริงๆหรือไม่ และหลังการคัดกรองแล้วจะมีระบบการจัดกลุ่มผู้เรียนที่ผ่านการประเมินรวมทั้งจัดระบบการเรียนการสอนจำแนกตามระดับของความสามารถอย่างไร (หรือจัดให้ผู้เรียนเข้าเรียนพร้อมกัน เรียนเหมือนกัน และผ่านหลักสูตรพร้อมกันเหมือนระบบเดิม)

6. โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จะนำร่อง (Pilot Project) ได้เตรียมระบบ ห้องเรียน และครูอาจารย์ ไว้รองรับการดำเนินการระบบการศึกษาตามความสามารถ พร้อมแล้วหรือไม่?

7. โรงเรียนชายขอบและโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวทางใช้หลักสูตรเหมือนโรงเรียนนำร่องหรือโรงเรียนที่มีความพร้อมหรือไม่ และจะมีแนวทางอย่างไร?

8. มีแนวทางอย่างไรที่จะสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประกันว่าระบบการศึกษาแนวใหม่ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพิ่มขึ้นมากกว่าระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม

9.ศูนย์กลางการเรียนรู้และติดตามการดำเนินงานระบบการศึกษาแนวใหม่ อยู่ที่ไหน ระบบการสื่อสาร (โทรศัพท์, Call-Center, Website และการบริการเอกสาร) มีรายละเอียดอย่างไร ?

.....

ตอนต่อไป แนวทางการปฏิรูปผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับระบบการศึกษาตามความสามารถ